

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 5 november 2020

Remissvar: Remiss 2018:88 Översyn av insatser enligt LSS

Socialdepartementet har gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande.

Betänkandets förslag i korthet:

Förslagen i betänkandet förväntas bidra till en bättre uppdaterad och fungerande LSS-lagstiftning som ger större hållbarhet och mer ändamålsenliga insatser. Huvudförslagen presenteras i punktform nedan.

1. En ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning föreslås. Lagen ska även i framtiden förkortas LSS. Enligt förslaget ska den nya lagen träda i kraft den 1 januari 2022.

2. Tre nya insatser inom LSS föreslås:

- Insatsen personligt stöd till barn är till för barn under 16 år som på grund av en stor och varaktig funktionsnedsättning behöver hjälp med personlig hygien, på- och avklädning, måltider, kommunikation eller omvårdnad. Insatsen kan även beviljas barn under 16 år som på grund av en psykisk funktionsnedsättning har behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne. I insatsen ska även stöd vid aktiviteter utanför hemmet ingå.

- Insatsen förebyggande pedagogiskt stöd är till för personer som på grund av stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning har omfattande behov av hjälp som förutsätter ingående kunskaper om honom eller henne. I insatsen ska även praktisk hjälp med hygien, måltider, på- och avklädning, kommunikation och aktiviteter utanför hemmet ingå.

- Insatsen personlig service och boendestöd är till för personer som bor i ordinärt boende. Insatsen avser praktisk hjälp i hemmet, motivationsåtgärder, ledsagning, stöd vid föräldraskap eller annat motsvarande stöd i den dagliga livsföringen. Även personer som bor i bostad med särskild service föreslås ha rätt till insatsen i syfte att möjliggöra deltagande i samhällslivet.

Utredningen föreslår bland annat också

3. Korttidstillsyn före och efter skoldagen samt under lov är en insats kopplad till skolan. Utredningen föreslår att den ska få ett nytt namn: förlängd utbildning i fritidshem.

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

4. Ledsagarservice föreslås bli en del av insatsen personlig service och boendestöd.
5. Deltagare i daglig verksamhet ska i större utsträckning kunna övergå till delaktighet på arbetsmarknaden.
6. Inrättande av expertstöd
7. Staten föreslås ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans.

Våra kommentarer:

Allmänt

Efter att betänkandet lämnades i januari 2019, har en sakpolitisk överenskommelse, Januariavtalet, ingåtts vilket innehåller vissa punkter som överlappar innehållet i betänkandet. Remissinstanserna ombeds nu avlämna synpunkter på betänkandet SOU 2018: 88, men med vetskap om innehållet i Januariavtalet.

Vi vill initialt nämna att det är bra att regeringen i remissen informerat om sitt ställningstagande kring vissa av förslagen i utredningen samt även beskriver de ytterligare utredningar som tillsatts. Det har dock medfört svårigheter att yttra sig över vissa av förslagen i utredningen då utredningen bör bedömas i sin helhet. Svårigheten att yttra sig gäller främst de nya föreslagna insatserna personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd vars förslag i utredningen överlappar förslag som behandlas i nytillsatta statliga utredningar.

Akademikerförbundet framför följande synpunkter:

Förslaget om insatserna personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd behöver utredas vidare och förtydligas, såsom insatsernas innehåll har utformats i förslaget så kan det tolkas som att det motsvarar insatsen personlig assistans.

Förslaget om insats personlig service och boendestöd är bra. Insatsen möjliggör ett mer holistiskt perspektiv på individens behov. Dock anser vi att förslaget om att insatsen ska innehålla stöd i föräldraskap behöver utredas vidare och förtydligas. Detta skulle medföra att personal inom funktionshinderområdet skulle behöva bredda sin kompetens för att göra bedömningar gällande bristande föräldraförmåga och hur denna skulle tillgodoses genom insatsen, vilket idag regleras och stötts genom annan lagstiftning dvs genom Socialtjänstlagen.

Vi anser att förslaget skulle kunna innebära vissa risker och vara ineffektivt.

Förslaget i punkt 3 har vi inga synpunkter på.

Avseende förslaget om ledsagarservice i punkt 4:

Om ledsagarservice läggs in som en del av personlig service och boendestöd så är det viktigt att det framgår att ledsagarservice är en insats som även ska kunna ges till synskadade i syfte att möjliggöra deltagande i samhällslivet, uppfylla medborgerliga plikter, ha en meningsfull fritid, kunna motionera och förbättra sin hälsa med mera.

I betänkandet lyfts också behov av utökad kunskapsunderlag för hur deltagare vid daglig verksamhet ska få ökade möjligheter till att förvärva och bibehålla sina förmågor samt hur insatsen kan bidra till att personer med rätt förutsättningar kan övergå till delaktighet på arbetsmarknaden.

Vi är positiva till utredningens förslag och menar att Arbetsförmedlingen ska ha huvudmannansansvaret vad gäller att stötta individer in på arbetsmarknaden, även de som deltar vid daglig verksamhet.

Arbetsförmedlingen bör få ett sammanhållet och kontinuerligt ansvar för att stötta målgruppen in på arbetsmarknaden. Detta behöver tydliggöras inom arbetsmarknadspolitiken och i regleringsbrev till Arbetsförmedlingen. Det är också av största vikt att Arbetsförmedlingen ges de resurser som krävs för att möjliggöra ett tydligt sektorsansvar. Det är också viktigt att

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samordnar sig så att den enskilda personen inte riskerar sin ersättning.

Vidare lyfter utredningen behovet av ett personligt stöd för att få och kunna nyttja olika insatser enligt LSS och annan lagstiftning på bästa sätt för att få ett samordnat stöd. Insatsen rådgivning och annat personligt stöd ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionsnedsättningar och därför föreslår utredningen att insatsen ska benämnas särskilt expertstöd.

Akademikerförbundet SSR anser att inrättande av ett särskilt expertstöd är ett bra förslag som kan underlätta för berörda, då målgruppen ofta har många olika behov som ska tillgodoses av olika huvudmän, inte enbart vad gäller mellan olika organisationer utan även inom organisationerna. En konkret funktion som insatsen särskilt expertstöd skulle kunna ha är att stötta den enskilde vad gäller samordning för att få eventuella behov tillgodosedda.

Förslaget om ett statligt huvudmannaskap för den personliga assistansen är vi positiva till. Statligt huvudmannaskap bör öka rättssäkerheten och möjliggöra en mer effektiv handläggning och kontroll av insatserna.

Utredningen konstaterar i avsnitt 13 att det finns brister i kvalitetsarbetet och att många kommuner inte lever upp till sina ambitioner och målsättningar om en systematisk uppföljning av insatser enligt LSS, men föreslår inga förändringar av lagstiftningen. Utredningen Framtidens socialtjänst, SOU 2020:47, konstaterar att det även finns brister i kvalitetsarbetet enligt socialtjänstlagen. Den senare utredningen föreslår förstärkt lagstiftning på området, bl.a. att verksamheten ska baseras på kunskap, att kvaliteten i verksamheten systematiskt ska följas upp och att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Genomförs förslagen i socialtjänstlagen kommer skillnaden i hur man reglerar kvalitet, uppföljning och kunskap bli mycket stor jämfört med LSS, vilket Akademikerförbundet SSR menar är mycket olyckligt. Även LSS bör förstärkas på detta område.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Vesna Jovic

Utvecklingschef